

II. ANALIZA STRATEGICZNA

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (*ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*). Jest to analiza kompleksowa określająca mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu na rozwój badanego obiektu. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych i słabych stron. Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy. Poznanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Późniejsza ich konfrontacja z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju. Przeprowadzając analizę należy bardzo dokładnie rozróżniać zmiany, jakie mogą następować w czasie. Po pierwsze, należy rozróżnić sytuację obecną – obecne słabe i mocne strony, od przyszłej – związanej z możliwościami i zagrożeniami. Dla każdego horyzontu trzeba określić pozytywne i negatywne.

Klasyfikację czynników uwzględnianych w analizie SWOT przedstawia poniższy rysunek.

Zewnętrzne Przyszłość	szanse	zagrożenia
Wewnętrzne Terażniejszość	mocne strony	słabe strony
	pozytywne	negatywne

Przeprowadzenie analizy SWOT dla gminy różni się od analizy dokonanej dla pojedynczego przedsiębiorstwa. Przede wszystkim będzie ona obejmowała szerszy zakres problemów i różne dziedziny życia. Gminę należy bowiem przeanalizować z wielu stron rozważając mocne i słabe strony wszystkiego co się na jej terenie znajduje. Poza tym, oceny dokonywane po zestawieniu analizy SWOT będą miały na względzie dobrobyt całej wspólnoty, a nie tylko jednego przedsiębiorstwa, czy wąskiej grupy osób.

1. ANALIZA SWOT GMINY ZGIERZ

Podstawowym materiałem, w oparciu o który przeprowadzona została analiza, to raport o stanie gminy. Dokument przygotowany został, przy udziale pracowników Urzędu Gminy Zgierz oraz wszystkich jednostek organizacyjnych gmin. W materiale tym wyodrębnione zostały tematyczne działy związane z poszczególnymi sferami funkcjonowania wspólnoty lokalnej, które umożliwiły dużą szczegółowość, aktualność i merytoryczność informacji. Tak przygotowany raport stanowił źródło wiedzy dla członków zespołu, dokonującego analizy SWOT, która przedstawia się następująco:

<p style="text-align: center;"><u>Mocne strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dogodne położenie gminy w centrum Polski • przebieg autostrady A2 i usytuowanie zjazdów • bogaty potencjał zasobów naturalnych i kulturowych • stabilność budżetu gminy • duży i różnorodny potencjał ludzki • bliskość Aglomeracji Łódzkiej • dbałość o oświatę – wysoki poziom i bogata oferta usług oświatowych • dostępne i dobrze rozwinięte instytucje około biznesowe • funkcjonalne ciągi komunikacyjne • organizacje społeczne działające na terenie gminy • różnorodny charakter obszaru gminy • dostępność terenów pod inwestycje • duży obszar o różnorodnych zasobach intelektualnych i materialnych • szlaki turystyczne i agroturystyczne • sprawna administracja i dostępne usługi publiczne • bogactwa naturalne • systematycznie rosnąca liczba mieszkańców 	<p style="text-align: center;"><u>Słabe strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna infrastruktura techniczna • brak infrastruktury ochrony środowiska – kanalizacji, oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych • niespełniająca wymagań jakość wody dostarczanej przez wodociągi gminne • niedostateczny poziom zwodociągowania terenu gminy • małoefektywny system gospodarki odpadami komunalnymi, powodujący zanieczyszczanie terenów • brak planów zagospodarowania przestrzennego • niski poziom techniczny infrastruktury telekomunikacyjnej • zły stan techniczny nawierzchni dróg • duża liczba mieszkańców gminy pozostająca bez pracy i korzystająca z opieki społecznej • niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców • brak świadomości ekologicznej mieszkańców • małozasobne społeczeństwo • niskodochodowe gospodarstwa rolne • brak możliwości przechowywania i przetwarzania produkcji rolnej • słaby system informacji dla rolników, przedsiębiorców, inwestorów, itp. • brak infrastruktury sportowo - turystycznej
<p style="text-align: center;"><u>Szanse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjność terenów w pobliżu autostrady A2 • atrakcyjne zasoby naturalne i kulturowe • przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i dochodowego rolnictwa • zasoby naturalne i kulturowe sprzyjające rozwojowi rekreacji i turystyki • fundusze pomocowe Unii Europejskiej i inne źródła pozyskania środków 	<p style="text-align: center;"><u>Zagrożenia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • duża liczba osób trwale bezrobotnych • spadek aktywności gospodarczej • duże koszty oraz długotrwałe procedury związane z gospodarką przestrzenną • zwiększające się zanieczyszczenie środowiska wynikająca z braku systemu gospodarki odpadami komunalnymi • niska świadomość ekologiczna społeczeństwa • trudności w pozyskaniu środków

Sformatowane: Punktory i numeracja

<p>finansowych do budżetu gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnorodny charakter obszarów gminy • różnorodny potencjał ludzki • duża aktywność organizacji społecznych • niskie ceny nabycia gruntów i duża ich podaż • współpraca z innymi samorządami • atrakcyjne tereny dla indywidualnego budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego • bliskość Aglomeracji Łódzkiej • występujące bogactwa naturalne • wysoki poziom usług oświatowych 	<p>pomocowych UE</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak perspektyw dla młodzieży - odpływ młodych, wykształconych mieszkańców • starzenie się społeczeństwa - ujemny przyrost naturalny • wzrastająca przestępczość, chuligaństwo i patologie związane z bezrobociem • mała mobilność zawodowa i brak chęci podwyższania, zmiany kwalifikacji • brak szacunku dla wspólnego mienia • brak dbałości o zasoby naturalne i kulturowe • brak informacji niezbędnej dla rozwoju przedsiębiorczości • obniżający się poziom życia społeczeństwa
--	--

2. ANALIZA DZIAŁÓW TEMATYCZNYCH

Dla dogłębniejszego przeanalizowania poszczególnych sfer funkcjonowania wspólnoty lokalnej, analiza SWOT dla całej gmin przeprowadzona została analizą strategiczną, cząstkową dla poszczególnych działów tematycznych. Wyniki analiz zawierają poniższe zestawienia.

ŚRODOWISKO NATURALNE I KULTUROWE

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • ciekawe, atrakcyjne turystycznie miejsca, • posiadana ewidencja wydarzeń historycznych, • zidentyfikowane elementy zasobów naturalnych, • zachowanie naturalnego charakteru wiejskich miejscowości, • czyste wody w zbiornikach wodnych i rzekach, • występowanie zabytków i ciekawych historycznie miejsc, • rekreacyjno - wypoczynkowy charakter miejscowości • obszary przyrodniczo chronione • bogactwa naturalne gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • słabe wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych gminy, • modernizacje zmieniające pierwotny charakter budynków, obiektów • dążenia do nadmiernego unowocześniania otoczenia prowadzący do zmiany wiejskiego charakteru miejscowości, • brak dbałości prywatnych właścicieli nieruchomości o zasoby naturalne, • brak efektywnej gospodarki wodno-ściekowej, • słaba świadomość ekologiczna i regionalna mieszkańców, • niewielka wiedza mieszkańców o zasobach naturalnych i kulturowych swojej gminy • zanieczyszczenie środowiska odpadami stałymi • słaba znajomość tradycji i obyczajów region

2.2. GOSPODARKA

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• potencjał przyrodniczy sprzyjający rozwojowi usług w zakresie turystyki i rekreacji• duży potencjał wykształconych, młodych ludzi,• niskie ceny nabycia gruntów pod inwestycje,• duża podaż gruntów,• dobre położenie komunikacyjne gminy,• przebieg autostrady oraz usytuowanie zjazdów,• rozwijająca się działalność agroturystyczna,• promowanie potencjału gminy,• dobrze rozwinięte instytucje okołobiznesowe,• możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej• rolnictwo ekologiczne• tendencja do powiększania powierzchni gospodarstw rolnych,• wzrost zainteresowania hodowlą nowymi kierunkami w produkcji zwierzęcej• bliskość dużych miast	<ul style="list-style-type: none">• brak planów zagospodarowania przestrzennego,• niepełna infrastruktura techniczna,• brak dużych terenów pod inwestycje,• niedostateczny system informacji turystycznej i gospodarczej,• brak konkretnych ofert inwestycyjnych ,• niskie zasoby finansowe mieszkańców na rozwój przedsiębiorczości,• długi okres uchwalania planów zagospodarowania przestrzennego,• brak preferencyjnej polityki podatkowej sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości• dominacja nierentownych gospodarstw rolnych,• brak szybkiego przepływu informacji• problemy z przechowywaniem i przetwórstwem produkcji rolnej.

2.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• duży potencjał ludzki dla przyszłych pracodawców,• wykształcona młodzież z dużym potencjałem rozwojowym,• istniejąca możliwość wykorzystania gminnych nieruchomości dla działań aktywizujących społeczeństwo lokalne,• duży potencjał Gminnego Ośrodka Kultury,• organizacje społeczne działające na terenie gminy,• charakter turystyczno-wypoczynkowy miejscowości w gminie,	<ul style="list-style-type: none">• występowanie trwałego bezrobocia,• duża grupa ludzi korzystająca z pomocy opieki społecznej,• niski poziom życia społeczeństwa,• niechęć do podwyższania własnych kwalifikacji,• bierność i bezradność długotrwale bezrobotnych,• niski przyrost naturalny – starzejące się społeczeństwo,• wyjeżdżająca w poszukiwaniu pracy wykształcona młodzież,• pogłębiająca się patologia społeczna,

<ul style="list-style-type: none">• bliskość dużych aglomeracji miejskich,• dobra realizacja programów kształcenia i wychowania gminie,• wysoki poziom kadry pedagogicznej uczącej w gminnych szkoła,• stabilność budżetu gminy.	<ul style="list-style-type: none">• niska aktywność społeczna mieszkańców,• duża ilość niskodochodowych gospodarstw rolnych i występujące ukryte bezrobocie.
---	---

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• budowa autostrady A2,• bliskość dużych miast,• rozwój usług informatycznych w gminie,• rozległość i dobry stan sieci wodociągowej,• funkcjonalne ciągi komunikacyjne w gminie,• różnorodny charakter terenów dla potencjalnych inwestorów,• systematyczny wzrost liczby mieszkańców,• różnorodność środków komunikacji,• fundusze strukturalne Unii Europejskiej przeznaczone na rozwój obszarów wiejskich oraz rozwój infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none">• niski poziom techniczny infrastruktury telekomunikacyjnej,• okresowy niedobór wody w sieci wodociągowej w sezonie letnim,• niespełniająca wymagań jakość wody dostarczanej odbiorcom za pomocą wodociągów,• niedostateczny poziom zwodociągowania terenu gminy „• zły stan techniczny sieci dróg,• niespójna gospodarka przestrzenna,• długa procedura związana z procesem inwestycyjnym,• zanieczyszczenia stanowiące zagrożenie dla wód gruntowych i powietrza,• dzikie wysypiska odpadów komunalnych,• nieuregulowane stany prawne terenów pod inwestycje,• zły stan techniczny taboru środków komunikacji,• nie przystosowane parametry techniczne dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych do przenoszenia obecnego natężenia ruchu.

3. WIZJA I MISJA GMINY ORAZ IDENTYFIKACJ KLUCZOWYCH PROBLEMÓW

3.1 WIZJA GMINY ZGIERZ

Wizja gminy jest to obraz przyszłego stanu gminy, będący wyobrażeniem pożądanej przyszłości. Wizja zawiera syntetyczny opis dążeń i aspiracji społeczności lokalnej, opracowany przy współudziale mieszkańców oraz ich reprezentantów.

*Gmina Zgierz to wspólnota lokalna,
rozwijająca się w sposób trwały, dynamiczny i zrównoważony.
Jej priorytetem, wytyczającym kierunki działań,
są potrzeby mieszkańców.*

3.2. MISJA GMINY ZGIERZ

Misja gminy opisuje jej uprawnienia do realizacji wizji rozwoju oraz nadrzędne wartości (zasady), jakimi gmina będzie się kierować podejmując działania na rzecz realizacji wizji. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy.

Gmina Zgierz dążąc do osiągnięcia wytyczonych poprzez obszary strategiczne celów, prowadzić będzie politykę w oparciu o następujące zasady:

- ⇒ *wykorzystanie zasobów wewnętrznych i środków zewnętrznych (głównie Unii Europejskiej) dla rozbudowy infrastruktury technicznej,*
- ⇒ *dążenie do rozwoju rolnictwa w kierunku specjalizacji i przetwórstwa produkcji rolnej,*
- ⇒ *zwiększenie dochodów mieszkańców poprzez wspieranie rozwoju mikro,małej i średniej przedsiębiorczości zwłaszcza w rolnictwie i turystyce,*
- ⇒ *dążenie do poprawy dbałości o środowisko naturalne i kulturowe,*
- ⇒ *dążenie do poprawy stanu infrastruktury społecznej w celu podniesienia jakości życia mieszkańców.*

3.3. KLUCZOWE PROBLEMY GMINY ZGIERZ

Problemów związanych z funkcjonowaniem gminy jest oczywiście bardzo dużo, a budżet gminy nie jest tak zasobny aby uporać się chociażby z ich większością. Trzeba także mieć świadomość, że ilość problemów, z którymi boryka się gmina raczej ciągle wzrasta, niż maleje i trudno zakładać, że przyjdzie taki czas, iż pieniędzy wystarczy na wszystko. Dlatego potrzeba identyfikacji, najważniejszych z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy, problemów jest sprawą niezmiernie ważną w procesie analizy strategicznej. Niezbędne staje się zatem określenie wizji rozwoju gminy w perspektywie kolejnych lat, aby móc skoncentrować się na działaniach, które w zasadniczy sposób odniosą się do problemów hamujących proces rozwojowy, jak również mogą przyspieszyć.

Analizując poszczególne sfery funkcjonowania gminy, zidentyfikowane zostały następujące problemy, które rzutują na ich rozwój:

Problemy w dziale środowisko naturalne i kulturowe

- Brak wdrażania rozwiązań związanych z gospodarką ściekową na terenie gminy – zanieczyszczone zbiorniki wodne.
- Brak skutecznych rozwiązań związanych z gospodarką stałymi odpadami komunalnymi.
- Bezprawne ograniczanie dostępu przez prywatnych właścicieli, do zbiorników wodnych powierzchniowych.
- Niska świadomość mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska naturalnego.
- Brak dbałości mieszkańców o porządek i estetykę.
- Słaba identyfikacja i brak poczucia jedności mieszkańców gminy jako społeczność lokalna.
- Słaba dbałość o szeroko pojęte elementy dziedzictwa kulturowego, miejsca pamięci narodowej oraz zachowanie i kultywowanie tradycji regionalnych.
- Niedostateczna dbałość o edukację ekologiczną i regionalną.
- Niewykorzystane bogactwa naturalne gminy.

Problemy w dziale gospodarka

- Brak planu zagospodarowania przestrzennego,
- Niepełna infrastruktura techniczna
- Niedostateczny system informacji związanej z przedsiębiorczością
- Brak podatkowej polityki prorozwojowej,
- Duża ilość nierentownych gospodarstw rolnych,
- Brak możliwości przetwarzania i przechowywania produkcji rolnej,
- Brak środków finansowych na rozwój i wsparcie małej i średniej przedsiębiorczości.

Problemy w dziale infrastruktura społeczna

- Zwiększająca się ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi.
- Występowanie patologii społecznych wynikających z wysokiej stopy bezrobocia .
- Niska aktywność w społeczna, kulturalna i sportowa społeczeństwa.
- Zwiększające się wydatki na opiekę społeczną
- Niedostateczne wykorzystanie możliwości Gminnego Ośrodka Kultury
- Wyjeżdżająca w poszukiwaniu pracy wykształcona młodzież.

Problemy w dziale infrastruktura techniczna i komunikacja

- Słaby dostęp do nowoczesnych sieci teleinformatycznych i niewielkie możliwości korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych
- Brak sieci gazowych.
- Brak zorganizowanego systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.
- Niska świadomość ochrony środowiska mieszkańców gminy.
- Nieuregulowane stany prawne terenów pod inwestycje.
- Brak uregulowanej gospodarki odpadami komunalnymi.
- Zły stan techniczny dróg,
- niespełniająca wymagań jakość wody dostarczanej przez wodociągi gminne ,
- niedostateczny poziom zводociągowania terenu gminy,
- zły stan techniczny stacji wodociągowych”

Kolejny etap prac to wyłonienie i sformułowanie, tych najważniejszych – kluczowych problemów, które w sposób zdecydowany przeszkadzają i uniemożliwiają trwały rozwój gminy. Poniżej przedstawiono listę pięciu kluczowych problemów gminy Zgierz:

- 1. Obniżanie się aktywności inwestycyjnej i gospodarczej, spowodowane niewystarczającą infrastrukturą techniczną zwłaszcza w zakresie gospodarki ściekowej i odpadami stałymi, systemu drogowego oraz nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej.*
- 2. Spadek poziomu życia mieszkańców gminy, spowodowany obniżeniem się rentowności gospodarstw rolnych oraz malejącym poziomem przedsiębiorczości.*
- 3. Brak dbałości o środowisko naturalne oraz niska ekologiczna świadomość społeczeństwa.*
- 4. Występowanie trwałego bezrobocia, duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, narastanie zjawisk patologicznych.*
- 5. Niski poziom świadomości obywatelskiej powodujący słabą aktywność zawodową i społeczną mieszkańców.*